

Z godnych uwag nowości: na platformie zainstalowana została też aplikacja do prowadzenia wirtualnych spotkań i konferencji (webinarów) – Big Blue Button. Jako zespół mamy nadzieję, że w tym roku uda się zaproponować także pracownikom uczelni warsztaty z tego typu zajęć (mgr Marek Grzelak z MSJO UPJPII). Podobne plany dotyczą tworzenia MOOC-ów (massive open online course), od których specjalistę mamy w zespole – dr. hab. Krzysztofa Gurbę.

Uczelnia podejmie również próby aplikowania do międzynarodowych organizacji skupiających jednostki naukowe, w których nauczanie na odległość stanowi ważny element rozwoju.

Warto przekonać się do pracy metodą e-learningu, bo z wielu jej zalet należy koniecznie wymienić: indywidualny tryb pracy – elastyczne zarządzanie miejscem i czasem pracy, możliwość szybkiej aktualizacji przekazywanej wiedzy na platformie, możliwość zindywidualizowania programów kształcenia.

Pełnomocnicy wydziałowi oraz pisząca te słowa zachęcają do kontaktu oraz służą pomocą techniczną, jak i metodyczną, wszystkim, którzy chcieliby wzbogacić swój warsztat pracy o e-learning. ■

Spotkanie opłatkowe pracowników UPJPII

zdjęcia: Krzysztof Mleczko

Boże Narodzenie to czas wspólnego świętowania i przeżywania tajemnicy Wcielenia Syna Bożego. Tradycyjnie więc pracownicy naukowcy, administracji i biblioteki licznie zgromadzili się na spotkaniu opłatkowym w środę 20 grudnia 2017 r. przy ul. Bernardyńskiej 3, by podzielić się dobrym słowem i radością płynącą z narodzin Chrystusa. Swoją obecnością zaszczycił naszą wspólnotę akademicką Jego Eminencja abp Marek Jędraszewski – Wielki Kanclerz naszej uczelni.

W trosce o współczesną młodzież

tekst: CNBiWM

zdjęcia: Tomasz Książ

12 lutego 2018 r. na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie odbyło się spotkanie prorektora UPJPII, ks. prof. dr. hab. Józefa Stali z prof. dr. hab. Kazimierzem Wiatrem, senatorem RP. UPJPII współpracuje z Akademickim Centrum Komputerowym CYFRONET AGH, którego dyrektorem naczelnym jest prof. K. Wiatr, jednak tym razem rozmowa dotyczyła innych zagadnień. Ponieważ prof. K. Wiatr jest także przewodniczącym senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, przewodniczącym Senackiego Zespołu ds. Wychowania Młodego Pokolenia oraz przewodniczącym Parlamentarnego Zespołu ds. Harcerstwa w Polsce i Poza Granicami Kraju obaj Profesorowie podejmowali zagadnienie mądrego i odpowiedzialnego przygotowania młodzieży do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości społecznej, kulturowej, gospodarczej, politycznej, edukacyjnej i religijnej. W trosce o współczesną młodzież przygotowują międzynarodowe seminarium naukowe, które odbędzie się w kwietniu 2018 r. w senacie RP, a które będzie poświęcone współczesnej młodzieży, zagrożeniom i wyzwaniom, przed którymi stoi, a jednocześnie szansom i możliwościom wynikającym ze zmian edukacyjnych i technologicznych. Jednocześnie

Profesorowie omawiali trwające przygotowania do ustalenia składu senackiego zespołu ekspertów ds. młodzieży.

W ramach senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu podejmowane są zróżnicowane działania, między innymi: organizacja i rozwój badań naukowych, system kształcenia i wychowania, system doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry naukowej, sprawy dzieci i młodzieży, poradnictwo zawodowe dla młodzieży oraz przygotowanie absolwentów szkół średnich i wyższych do zatrudnienia, kultura fizyczna i sport, organizacja instytucji naukowych i oświatowych, współpraca naukowa z zagranicą.

Senacki Zespół ds. Wychowania Młodego Pokolenia powstał w celu podejmowania działań na rzecz dobrego wychowania dzieci i młodzieży. Zadaniem Zespołu jest inicjowanie dyskusji na temat ważnych spraw młodego pokolenia, organizowanie konferencji i seminariów poświęconych tematyce wychowywania dzieci i młodzieży.

Zespół ds. Harcerstwa w Polsce i Poza Granicami Kraju powstał w celu podejmowania działań na rzecz dobrego wychowania dzieci i młodzieży, prowadzonego w ramach organizacji harcerskich w Polsce oraz wspierania harcerstwa poza Polską. ■

W trosce o jakość kształcenia

tekst: CNBiWM

zdjęcia: Marta Mastyo

5 lutego 2018 r. dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł, prof. UP, przewodnicząca Zespołu nauk humanistycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) oraz Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie ds. Jakości Kształcenia, na zaproszenie prorektora, ks. prof. dr. hab. Józefa Stali, odwiedziła Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Podjęto rozmowy na temat doskonalenia jakości kształcenia, w tym jakości kształcenia nauczycieli i aktualnych kwestii związanych z reformą szkolnictwa wyższego.

Dlatego warto przypomnieć, czym jest instytucja, którą reprezentuje prof. Stawoska. PKA obejmuje prawie stu członków, którzy są powołani przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Kandydaci (przynajmniej ze stopniem naukowym doktora) są zgłaszani przez senaty uczelni, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencję Zawodowych Szkół Polskich, Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (przewodniczący PSRP jest członkiem PKA z mocy prawa), ogólnokrajowe stowarzyszenia naukowe, a także organizacje pracodawców. Organami Komisji są: Przewodniczący, Sekretarz oraz Prezydium. W V kadencji PKA do Władz Polskiej Komisji Akredytacyjnej należą: prof. dr hab. Krzysztof Diks (przewodniczący), prof. dr hab. Łukasz Sułkowski (wiceprzewod-

niczący), dr hab. Maria Próchnicka (sekretarz). W skład Komisji wchodzi 8 Zespołów (1. Nauk humanistycznych; 2. Nauk społecznych w zakresie nauk ekonomicznych; 3. Nauk społecznych w zakresie nauk społecznych i prawnych; 4. Nauk ścisłych; 5. Nauk przyrodniczych oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych; 6. Nauk technicznych; 7. Nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej; 8. Sztuki). Każda komisja współpracuje z zespołami ekspertów zewnętrznych (m.in. członkowie PKA poprzednich kadencji). Prezydium PKA tworzą Przewodniczący, Sekretarz, Przewodniczący Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, dwóch przedstawicieli organizacji pracodawców oraz ośmiu przewodniczących zespołów obszarowych. Nadto w ramach PKA działają Zespół odwoławczy, Pracodawców i Zespół ds. Etyki oraz Przewodniczący Parlamentu Studentów RP. Od grudnia 2016 r. działa również Zespół ds. wypracowania wzorców projakościowych kształcenia nauczycieli na kierunkach pedagogicznych i kierunkach z prowadzoną specjalnością nauczycielską.

Prof. Bożena Stawoska jest równocześnie pracownikiem naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, który powołano 11 maja 1946 r. Najpierw przygotowywał nauczycieli szkół podstawowych, a od roku akademickiego

1949/1950 rozpoczął także kształcenie nauczycieli szkół średnich i prowadził działalność w nowej strukturze organizacyjnej opartej na wydziałach. Wówczas zostały powołane instytucje i stanowiska akademickie: senat, rady wydziałów, rektora, prorektorów i dziekanów. W 1954 r. uczelnia uzyskała status szkoły wyższej. W 1959 r. uczelnia otrzymała prawa nadawania stopnia naukowego doktora, a w 1967 r. prawo do przeprowadzania postępowań habilitacyjnych. 1 października 1999 r. uczelnia otrzymała nazwę Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, a 20 listopada 2008 r. nadano jej nazwę Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji

Narodowej w Krakowie. Godność doktora honoris causa Uniwersytetu Pedagogicznego otrzymali między innymi: bp prof. dr hab. Tadeusz Pieronek, kard. dr Stanisław Dziwisz, ks. prof. dr hab. Józef Tischner.

Uniwersytet Pedagogiczny aktywnie włączył się w debatę środowiskową na temat doskonalenia jakości kształcenia nauczycieli oraz odbudowę prestiżu zawodu nauczyciela, współuczestnicząc z PKA w organizacji konferencji O nową jakość kształcenia nauczycieli (15–16 maja 2017 r.) oraz w organizacji Forum Jakości, które również było poświęcone w całości kształceniu nauczycieli (16–17 listopada 2017 r.). ■

UPJPII będzie współpracował z Małopolskim Oddziałem PFRON – umowa podpisana 14.12.2017

tekst: WNS

zdjęcia: Justyna Kastelik

Na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie została podpisana umowa ramowa o współpracy pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Warszawie, reprezentowanym przez Martę Mordarską – pełnomocnika Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, reprezentowanym przez JM Rektora ks. prof. dr. hab. Wojciecha Zyzaka.

Przedmiotem umowy jest współpraca partnerska w zakresie działalności dydaktycznej, a w szczególności w zakresie praktyk i staży zawodowych dla studentów Uniwersytetu

Papieskiego oraz działalności rozwojowej, naukowej, badawczej i realizacji wspólnych projektów. Podjęta współpraca na styku nauki i praktyki daje pewność skutecznego połączenia wiedzy i praktyki jej stosowania oraz zapewnia podejmowanie społecznie wartościowych przedsięwzięć, szczególnie dla kierunków studiów o profilu praktycznym.

Umowa została podpisana w obecności kanclerza UPJPII ks. Andrzeja Lichosyta oraz dr. hab. Małgorzaty Dudy, prof. UPJPII, osoby upoważnionej do podejmowania działań służących realizacji zawartej umowy ze strony Uniwersytetu. ■

Umowa o współpracy pomiędzy UPJPII a Uniwersytetem Preszowskim w słowackim Preszowie

tekst: WNS

W dniu 23 stycznia 2018 r. na Uniwersytecie Preszowskim w Preszowie (Słowacja) uroczystie podpisana została umowa o współpracy pomiędzy Wydziałem Teologii Greckokatolickiej, reprezentowanym przez dziekana Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD a Wydziałem Nauk Społecznych UPJPII, reprezentowanym przez dziekana ks. dr. hab. Antoniego Świerczka.

Umowa obejmuje m.in. współpracę na polu poszukiwań naukowych, dzielenie się doświadczeniami o charakterze

edukacyjnym, naukowym i badawczym (w tym realizacja wspólnych projektów międzynarodowych), a także wspólne wymiany pracowników, doktorantów i studentów.

W uroczystości podpisania wzięli również udział, z ramienia Uniwersytetu Preszowskiego – prof. ThDr. Marek Petro, PhD (prodziekan ds. nauki i rozwoju) oraz doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD, natomiast Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie reprezentowali – dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII oraz ks. dr. hab. Leon Szot, prof. UPJPII. ■

Pracownicy Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII szkolili młodzież – teraz władze WNS podpisały porozumienie o współpracy

tekst: Klaudia Cymanow-Sosin
zdjęcia: IDiKS

27 września 2017 r. przedstawiciele Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII w Krakowie z ks. dr. hab. Michałem Drożdżem, dyrektorem IDIKS UPJPII na czele oraz goście z Katolickiego Centrum Edukacji Młodzieży KANA z dr Agnieszką Rzepką, członkiem zarządu KCEM KANA i dr. Grzegorzem Sudołem, dyrektorem KCEM KANA, a także reprezentantem Wydziału Duszpasterstwa Młodzieży Diecezji Tarnowskiej, ks. Marcinem Baranem, dyrektorem WDM w Tarnowie byli gośczeni w siedzibie Wydziału Nauk Społecznych przez ks. dr. hab. Antoniego Świerczka, dziekana WNS UPJPII.

Pomysłodawca projektu, ks. dr. hab. Michał Drożdż wraz z pracownikami IDIKS UPJPII – red. mgr Bernadettą Cich (koordynatorką i autorką koncepcji oraz organizatorką warsztatów medialnych w zakresie form video) oraz dr Klaudią Cymanow-Sosin, która odpowiadała za cykl szkoleń mło-

dzieży pod kątem form pisanych i multimedialnych z wykorzystaniem nowych mediów – zwrócił uwagę, że owocem tej pracy jest realizacja projektu medialnego o nazwie „Młodzieżowa Agencja Medialna SYNAJ.tv”, a także daleko siężna współpraca wymienionych instytucji i samych młodych ludzi z naszym uniwersytetem. Pierwsze ślady takiej aktywności widoczne są już dziś, bowiem spośród młodzieży szkolącej się pod okiem naszych pracowników, wywodzą się także rozpoczynający właśnie intelektualną przygodę z uniwersytetem studenci I roku naszej Alma Mater.

Podpisane porozumienie partnerskie wpisuje się w światowy nurt integracji nauki i szkolnictwa wyższego z instytucjami zewnętrznymi i udziałem w działaniach projektowych we współpracy z partnerami funkcjonującymi na rynku krajowym i zagranicznym. ■

Umowa patronacka ze szkołą nr 164 im. bł. Franciszki Siedliskiej

tekst: s. Katarzyna Jakubiec

zdjęcie: Marta Mastyło

23 listopada 2017 r. z inicjatywy WHiDK UPJPII podpisana została umowa patronacka ze szkołą nr 164 im. bł. Franciszki Siedliskiej. Szkoła Podstawowa nr 164 im. bł. Franciszki Siedliskiej w Krakowie jest instytucją prowadzoną przez Siostry Nazaretanki. W duchu wartości chrześcijańskich, zgodnie z charyzmatem ukierunkowanym na rodzinę siostry starają się wychowywać małego człowieka,

włączając w ten proces wszystkich, którzy tworzą środowisko szkolne, a szczególnie rodziców. Czynią to nie tylko poprzez naukę, ale ucząc także korzystania z dóbr kultury, dziedzictwa narodowego, uczestnictwa w życiu Kościoła oraz uwrażliwiania na potrzeby innych.

(www.szkolanazaret.pl) ■

Wywiad z ks. dr. hab. Michałem Drożdżem, prof. UPJPII, dyrektorem Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII, przewodniczącym Naczelnego Sądu Dziennikarskiego przy Stowarzyszeniu Dziennikarzy Polskich

rozmawiała: Agata Wróblewska

zdjęcia: Agata Jedynak

Pamięta ksiądz początki swojego zainteresowania dziennikarstwem?

Pamiętam. Wiązą się one z moimi zagranicznymi studiami doktoranckimi, kiedy zainteresowałem się technologią komunikowania. Studiowałem pewne zagadnienia studium komunikacji społecznej w Innsbrucku i w Zurychu, a potem dopiero zająłem się dziennikarstwem, a mówiąc precyzyjniej – organizacją dziennikarstwa. Na moje decyzje miał wpływ ks. abp Józef Życiński, który był człowiekiem mediów i bardzo mocno stawiał na rozwój mediów kościelnych w diecezji tarnowskiej, a także w Polsce – był założycielem Katolickiej Agencji Informacyjnej. Moja wiedza, doświadczenie związane z technologią komunikowania zostały wykorzystane, gdy zakładaliśmy Radio Dobra Nowina, które potem przekształciło się w Radio Plus, a dzisiaj jest to RDN Małopolska. Wtedy zaczęła się moja pasja organizacji radia i dziennikarstwa radiowego. Przez dziesięć lat zbierałem doświadczenia jako praktyk, ale też jako człowiek zajmujący się teorią mediów. Tworząc Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, przy współpracy ze śp. ks. prof. Andrzejem Baczyńskim, a także dr. hab. Krzysztofem Gurbą, miałem duże doświadczenie dziennikarskie i organizacyjne w zakresie zarządzania instytucją medialną i programem, a także praktykę dziennikarską w realizacji audycji radiowych – bo przede wszystkim z takiego rodzaju dziennikarstwa wyszedłem. Od lat towarzyszę młodym ludziom, pomagam im rozwijać pasje, zajmując się organizacją studiów dziennikarskich na naszym uniwersytecie, tworząc kolejne kierunki, specjalności, infrastrukturę – aż do dnia dzisiejszego.

Dziennikarstwo i komunikacja społeczna to kierunek cieszący się ogromną popularnością wśród kandydatów na studia. Jakie wymogi stawiane są dzisiaj przyszłym dziennikarzom? Jak mógłby ksiądz zdefiniować, co to jest dobre dziennikarstwo?

W określeniu „dobre dziennikarstwo” mamy połączenie kategorii wartościującej „dobre” z kategorią zawodową „dziennikarstwo”. To połączenie wskazuje, że nie ma profesjonalizmu dziennikarskiego bez wymiaru etycznego. Naszych studentów uczymy tego, że profesjonalny dziennikarz to ten, który przestrzega podstawowych standardów etycznych, zapisanych w różnych kodeksach etycznych polskich i zagranicznych. Nie tylko dziennikarze odpowiadają za poziom i jakość mediów. Często struktury właścicielskie, zarządzające decydują o ostatecznym kształcie tytułów prasowych, okładek, newsów, pasków

w telewizjach. Na Uniwersytecie Papieskim idziemy za myślą naszego patrona św. Jana Pawła II, który był także człowiekiem mediów i, jak nikt w świecie, przekazał w swoim nauczaniu naukę Kościoła dotyczącą etyki mediów. Nasi absolwenci, kończąc studia dziennikarstwa i komunikacji społecznej, są bardzo dobrze przygotowani do pracy; łączą wiedzę etyczną ze swoim idealizmem, który pozwala widzieć wyraźne granice pomiędzy tym, co jest czarne, a co białe, co jest prawdą, a co tylko fake newsem. Możemy mieć satysfakcję, że nasi absolwenci odchodzą przygotowani pod względem profesjonalizmu i etyczności działań. Reprezentują pogląd (myślę, że studenci mogą to potwierdzić), że w każdym zawodzie profesjonalizm to suma kompetencji warsztatowych i standardów etycznych działań – w przypadku dziennikarstwa to głównie kryterium prawdziwości, obiektywizmu i szacunku do drugiego człowieka.

Rozmawiamy tuż po ostatnich obronach magisterskich. Jakie ma ksiądz odczucia, wypuszczając w świat swoich podopiecznych?

Mówiąc tak na świeżo po egzaminach magisterskich, za każdym razem wyzwalają się w nas wszystkich emocje związane z pożegnaniem, bo kończą się studia. Kiedy absolwenci II stopnia kończą studia magisterskie, otrzymują

dyplom i stają w drzwiach, pytając: Czy to już wszystko?, odpowiadamy: Tak, niestety tutaj już wszystko. Skończył się pięcioletni etap i zostaje nostalgia, smutek, można powiedzieć syndrom opuszczonego gniazda. Ale cieszą nas wtedy słowa, które słyszymy: Będzie nam brakować uczelni. My także możemy odpowiedzieć: Będzie nam Pani (Pana) brakować tutaj, bo te lata studiów w dobrej atmosferze domu, kiedy czujemy się odpowiedzialni za naszych studentów, sprzyjają nawiązywaniu ciepłych, serdecznych relacji.

Jaka jest rada księdza dla studentów pierwszego roku?

Życzę im, żeby się poczuli jak u siebie, żeby tę uczelnię postraktowali jak swój nowy dom uniwersytecki. To duże słowo, ale tego właśnie życzę: żeby w pełni mogli rozwinąć skrzydła swoich pasji, marzeń, talentów, by opuszczając za pięć lat mury uczelni, mieli przygotowanie warsztatowe, które pozwoli im znaleźć dobrą pracę i jednocześnie taki fundament wartości, by byli dobrymi ludźmi.

Bardzo dziękuję za rozmowę. ■

Wywiad z ks. dr. hab. Romanem Bogaczem, prof. UPJPII, prodziekanem Wydziału Teologicznego

rozmawiała: Agata Wróblewska

zdjęcia: Agata Jedynak

Mógłby ksiądz przybliżyć kolejne etapy swej drogi naukowej?

Pewnego razu przyjechałem do Krakowa z mojej pierwszej parafii, czyli z Żywca, wędrowałem przez Rynek Główny w Krakowie i spotkałem mojego mistrza, ks. prof. Tomasza Jelonka, który mi oświadczył: „Wiesz, podałem cię jako kandydata na studia. Co ty na to?”. Odpowiedziałem, że nie jestem tym zachwycony, ale jeśli ks. kardynał (wtedy Franciszek Macharski) podejmie taką decyzję, to ja nie powiem nie. I tak się zaczęła moja droga naukowa. Najpierw pracowałem w dziekanacie przez trzy lata, a kiedy obroniłem licencjat i przygotowywałem doktorat, zacząłem pracować jako wykładowca. W 1996 r. obroniłem doktorat i pracowałem nie tylko na uczelni, ale także w Instytucie Jana Pawła II, który wtedy mieścił się przy Kanoniczej 18.

Równocześnie przygotowywałem habilitację, która miała miejsce w 2007 r.

Jakimi dziedzinami ksiądz się zajmuje?

Zajmuję się Pismem Świętym, teologią biblijną, archeologią biblijną – to są dziedziny, które najbardziej kocham. Prowadzę też egzegezę ksiąg biblijnych, przede wszystkim zajmuję się Listem do Hebrajczyków.

Obecnie pełni ksiądz funkcję prodziekana ds. studiów magisterskich dla świeckich na Wydziale Teologicznym. Na co zwraca ksiądz główną uwagę w pracy ze studentami?

Przede wszystkim staram się być dla studentów, aby nie bali się przychodzić do dziekanatu. Zawsze proszę studentów o prawdę, nawet tę najtrudniejszą, bo wtedy mogę im pomóc, jeśli natomiast zaczynają kombinować, kręcić, wszystko to bardzo szybko wychodzi na jaw i obraca się przeciwko nim. Dlatego właśnie staram się, aby studenci przychodzili bez lęku i przedstawiali swoje sprawy tak, jak naprawdę wyglądają, mówili szczerze, dlaczego nie zdążyli w terminie zdać egzaminów czy złożyć pracy – bo są różne losy, różne sytuacje życiowe. Staram się zawsze okazać zrozumienie i odpowiedzieć najkorzystniejsze dla nich rozwiązanie.

Jak można ocenić zainteresowanie teologią wśród świeżaków?

Teologia interesuje ludzi starszych, dojrzałych życiowo, natomiast widzimy dość znaczny spadek, jeśli chodzi o powołania czy zainteresowanie teologią ludzi w młodszych wiekach. Trzeba powiedzieć, że warto u nas studiować, ponieważ prawie wszyscy studenci mają później zapewnioną pracę.

Wydział Teologiczny ma ciekawą propozycję studiów związanych z turystyką?

Mamy kierunek turystyka religijna – są to jak na razie studia I stopnia licencjackie. Z początku cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, obecnie demografia sprawia, że jest mniej studentów i na tym kierunku, gdzie staramy się przygotować ludzi do obsługi turystyki religijnej i pielgrzymów. Zapotrzebowanie na rynku jest wciąż bardzo duże, myślę że o wiele większe niż ludzi przygotowanych do pełnienia tej funkcji. Chcielibyśmy także uruchomić studia podyplomowe: turystyka religijna w Krakowie, bo jest tu tyle pięknych miejsc wartych zobaczenia. Większość z nich ma charakter sakralny, dlatego też chcemy, aby osoby przybywające do Krakowa były oprowadzane jak najlepiej. Planujemy przygotować przewodników i pilotów, którzy potrafiliby pięknie nasze miasto przedstawić i w najbardziej odpowiedni sposób ukazać wszystkie świątynie i zabytki sztuki sakralnej. W Krakowie znajduje się Centrum Bożego Miłosierdzia, stąd wyszedł św. Jan Paweł II i ma tu swoje Centrum, tak więc wiele przemawia za tym, aby uruchamiać studia związane z obsługą ruchu turystycznego i pielgrzymkowego – oby znaleźli się chętni.

Wiem, że ma ksiądz duże doświadczenie w oprowadzaniu grup pielgrzymkowych.

Owszem, staram się służyć i w tej dziedzinie pielgrzymom, przede wszystkim prowadzę grupy do Ziemi Świętej, również wiele razy byłem w Egipcie, kiedy jeszcze można było tam jeździć, a także w Turcji, Jordanii, Grecji i na

Cyprze – we wszystkich krajach biblijnych. To łączy się z moją pasją, czyli moimi studiami nad Pismem Świętym. Nawiedzając te kraje, gromadzę bogaty materiał fotograficzny, który potem mogę wykorzystać w ramach wykładów.

Ma ksiądz jakieś szczególne wspomnienie związane z naszą uczelnią?

Wiele jest takich wydarzeń, do których wracam pamięcią. Jednym z nich jest spotkanie pracowników naszej uczelni

z Ojcem św. Janem Pawłem II. Tak się złożyło, że miało ono miejsce na Kanoniczej 18, czyli w miejscu, gdzie pracowałem i gdzie mieszkałem – stąd było to wyjątkowe wydarzenie w całym moim życiu. Ojciec św. poświęcił budynek, gdzie mieszkałem przez siedem lat... Ważnym wspomnieniem jest też spotkanie z kard. J. Ratzingerem, podczas którego nasi studenci mogli zadawać pytania, zrobić wspólne zdjęcie z przyszłym Ojcem św. Benedyktem XVI.

Dziękuję za rozmowę. ■

Wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie pożegnała ks. dr. Kazimierza Kaczmarczyka. Zasnął w Panu w wieku 64 lat

Ks. dr Kazimierz Kaczmarczyk ur. 27 lutego 1953 r. w Świdnicy. Był pracownikiem naszej uczelni od 1986 r.

W latach 1974–80 studiował w krakowskim seminarium duchownym. Pracę magisterską przygotował z teologii moralnej pod kierunkiem ks. bp. Stanisława Smoleńskiego. W 1982 r. obronił licencjat kanoniczny, pracę licencjacką przygotowywał pod kierunkiem ks. bp. Stanisława Smoleńskiego.

Kontynuował pracę w zakresie teologii moralnej i w 1989 r. obronił doktorat *Ksiądz Władysław Wicher, teolog, moralista polski (1888–1969). Działalność naukowo-pedagogiczna*. Promotorem doktoratu był ks. prof. Jan Kowalski.

Był asystentem, adiunktem na Wydziale Teologii w Katedrze Teologii Moralnej Ogólnej Papieskiej Akademii Teologicznej. Pełnił funkcję sekretarza Wydziału Teologicznego PAT i jednocześnie funkcję sekretarza Rady tego Wydziału.

Na początku lat 90. odbył stypendium naukowe w Centre International de Formation Chretienne w Genewie.

Pełnił także funkcję kierownika Sekcji Naukowej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. Był m.in. inicjatorem i organizatorem sympozjum *Grzechy Kościoła przeszłości*.

Kilkakrotnie wyjeżdżał do Francji (Tuluza), gdzie prowadził badania na-

ukowe, przygotowując się do napisania pracy habilitacyjnej.

Prowadząc zajęcia ze studentami w zakresie teologii moralnej, prowadził przy tym badania nad problemem kary śmierci. Zajmował się też problematyką zagrożeń dla właściwych wyborów moralnych dzieci i młodzieży, jakie niosą z sobą środki społecznego przekazu – reklama i internet.

W latach 1993–1999 był dyrektorem Domu Księży Studentów.

Pozostając wykładowcą, w 2000 r. objął funkcję kierownika rektoratu PAT, został także sekretarzem Senatu. Pełnił obowiązki do 2010 r., kiedy to stan zdrowia zmusił go do przejścia na rentę chorobową. Dłuższy czas przebywał w Domu Księży Chorych im. św. Franciszka z Asyżu.

Życzliwy, ciepły, niezwykle komunikatywny. Wszyscy, którzy go znali mówią – „swój człowiek”, „taki bez przerostów”. Wielką jego pasją, gdy dolegliwości chorobowe nie pozwala-

ły kontynuować dawnych zadań, była praca w ogródku, „bo nic tak nie cieszy jak plony ziemi, o które samemu się zadba” – zwykł mówić.

Swoich dawnych przyjaciół z pracy szczególnie rozczulał, przynosząc zrobione przez siebie przetwory – konfitury, kompoty, ogórki, a także owoce z sadu, a tych, którzy mieli ku temu dogodne warunki, obdarowywał sadzonkami, np. pysznych malin.

Gdy coś ważnego działo się w życiu kolegów z uczelni, której poświęcił tyle lat, np. I Komunia dziecka tej czy innej koleżanki z pracy, wiadomo było, że przewalczy dolegliwości... i przyjedzie..., i choć na chwilę będzie.

Dziękujemy dobremu Bogu za posługę akademicką i kapłańską śp. Księdza Kazimierza. Pamiętajmy i łączmy się w modlitwie, prosząc, aby Miłosierny Pan obdarzył go wieczną szczęśliwością.

Ks. Kazimierz Kaczmarczyk został pochowany w Rajbrocie (gmina Lipnica Murowana).

Zmarł ks. prof. dr hab. Jan Kowalski (1930–2018)

Z głębokim żalem UPJPII pożegnał ks. prof. dr. hab. Jana Kowalskiego – wieloletniego wykładowcę teologii

moralnej na Wydziale Teologicznym, który odszedł do Pana 14 lutego 2018 r.

Śp. Ksiądz profesor spoczął na cmentarzu parafialnym w Gołczy k. Miechowa.

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Granice prawa do sakramentów. Między kodeksem prawa kanonicznego z 1917 roku a kodeksem z 1983 roku

– symposium Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII w Krakowie – 16 Listopada 2017 r.

tekst: s. Ozeasza Pozimska CSCJ

zdjęcia: Justyna Kastelik

Wauli Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy w Krakowie, dnia 16 listopada 2017 r., odbyło się tradycyjne listopadowe symposium naukowe zorganizowane przez Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Temat, który był rozważany to *Granice prawa do sakramentów. Między Kodeksem prawa kanonicznego z 1917 roku a kodeksem z 1983 roku* i był on integralnie związany ze stuleciem promulgacji Kodeksu pio-benedyktyńskiego w 1917 r.

Symposium rozpoczął ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, dziekan WPK UPJPII w Krakowie. Wprowadził zgromadzonych w tematykę tego spotkania naukowego, m.in. cytując obecnego na tym symposium prof. dr hab. Wacława Uruszczaka z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, który tydzień wcześniej, podczas swojego wystąpienia na międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, powiedział: „Odpowiednie warunki społeczno-polityczne to przesłanka ogólna kodyfikacji, obok której występują także przesłanki szczególne związane ze stopniem rozwoju nauki prawa oraz poziomem prawnym kultury prawnej społeczeństwa. [...] Z pewnością kodyfikacja wymaga wysokich umiejętności formułowania ogólnych pojęć prawnych i ustalenia między nimi wzajemnych zależności koniecznych do konstruowania instytucji prawnych. [...] Kodyfikacja, czyli tworzenie kodeksów prawa, wymaga świątłych prawników, a w zasadzie udziału w niej profesorów prawa jako głównych projektodawców. Kodyfikacja wymaga odpowiedniego poziomu kultury prawnej społeczeństwa”. Ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut przywitał gości oraz uczestników symposium, w szczególności Jego Ekscelencję Arcybiskupa prof. Marka Jędraszewskiego, Wielkiego Kanclerza UPJPII, który po raz pierwszy przybył na symposium naukowe kanonistów krakowskich. Wyraził także nadzieję oraz prośbę, by Jego Ekscelencja kontynuował tradycję swoich poprzedników i przybywał na coroczne symposja organizowane przez Wydział Prawa Kanonicznego UPJPII w Krakowie.

Z kolei abp prof. Marek Jędraszewski wygłosił okolicznościowe słowo, między innymi zwracając w swoim krótkim przemówieniu uwagę na kontekst, w jakim powstawało nowe prawo Kościoła. W szczególności wskazał, że Kodeks prawa kanonicznego z roku 1983 wyrasta z doktryny Soboru Watykańskiego II. Podkreślił także, że podjęty temat, dotyczący granic dostępu do sakramentów, jest bardzo aktualny

i ciekawy. Granice muszą być zawsze, a trzeba troszczyć się o to, by prawo wyrastało z eklezjologii i było przeniknięte wielką troską duszpasterską. Następnie Ksiądz Arcybiskup dokonał oficjalnego otwarcia symposium.

W dalszej kolejności słowo wprowadzające wygłosił ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal, prorektor UPJPII w Krakowie. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, że sakrament jest czymś najcenniejszym, wielkim darem Boga, wyrazem Jego miłości i zaufania. To dzięki sakramentom Kościół żyje, dlatego trzeba się o ten dar troszczyć. Jednym z wymiarów tej troski jest podjęta refleksja akademicka i umiejętne wychodzenie ku ludziom, by potrafili przystąpić do sakramentu. Wyraził pragnienie, by rozpoczęte obrady stały się owocne.

Przewodniczącym pierwszej sesji był ks. dr hab. Szymon Drzyżdżyk, prof. UPJPII, natomiast pierwszym prelegentem ks. dr hab. Piotr Ryguła, prof. UKSW w Warszawie. Temat jego referatu brzmiał: *Kryteria dopuszczania dzieci do pierwszej komunii świętej*. Autor referatu ukazał, w jaki sposób w przestrzeni historii Kościoła kształtowana była regulacja prawa w zakresie dopuszczania dzieci do pierwszej komunii św. Prelegent ten wykazał się obszerną wiedzą na temat tychże kryteriów w ujęciu historycznym. Odwołał się m.in. do Soboru Laterańskiego IV, a także nauczania św. Tomasza z Akwinu, jezuita Franciszka Suáreza oraz Piusa X. Ponadto odnosząc się do poszczególnych kanonów Kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r., w sposób szczególny zanalizował kanony 912–914, które aktualnie regulują omawianą przez niego problematykę.

Drugą prelegentką była dr Aleksandra Brzemia-Bonarek, a tytuł jej referatu to *Czy do przyjęcia sakramentu bierzmowania konieczne jest używanie rozumu?* W opracowaniu tego zagadnienia zwróciła uwagę na różne praktyki i duże rozbieżności w przedmiocie wieku dopuszczania osób do sakramentu bierzmowania. Autorka referatu skupiła się na omówieniu tematu doprowadzenia osób z niepełnosprawnością intelektualną do sakramentu bierzmowania. Poruszony został aspekt właściwej katechizacji takich osób, a także została dostrzeżona pewna analogia pomiędzy możliwością wczesnego przystąpienia dzieci do pierwszej komunii św. oraz przystąpienia do sakramentu bierzmowania przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Została zwrócona także uwaga na fakt powstania w Kościele, już w latach 70. XX w., dokumentów dotyczących katechetyki specjalnej odnośnie doprowadzenia osób z niepełnosprawnością do

sakramentów. W roku 1978 został opublikowany list kard. Johna Wrighta o konieczności opracowania prawa dotyczącego dopuszczania niepełnosprawnych do sakramentu bierzmowania. W latach osiemdziesiątych XX w. pojawił się termin „teologia niepełnosprawności”, co miało związek z ogłoszeniem przez Jana Pawła II roku 1981 – Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Od tego czasu zauważyć można wysyp publikacji w tym temacie.

Ostatni prelegent pierwszej części symposium – ks. dr hab. Lucjan Świto, prof. UWM z Olsztyna – przedstawił w wygłoszonym przez siebie referacie temat *Od amencji do borderline. Dopuszczenie do małżeństwa osób z zaburzeniami natury psychicznej?* Autor referatu, wychodząc od prawa do zawarcia małżeństwa, jako jednego z najbardziej podstawowych praw człowieka, starał się odpowiedzieć na pytanie, czy owo *ius connubi* ma jakieś granice? Jeśli tak, to jakie są to granice? Stwierdził, że wiążą się one z pewnością z kondycją psychiczną człowieka. Należy jednak dobrze te granice rozumieć. Wskazał na to, że niewątpliwie związane są one z rozwojem medycyny. Autor omówił zawarte w tytule referatu dwa przeciwległe bieguny, jakimi są amencja i syndrom borderline, ukazując najbardziej charakterystyczne cechy tych zaburzeń. Następnie odniósł się do kan. 1095 nr 1, 2, 3 KPK z 1983 r., tłumacząc, że istnienie anomalii psychicznej niekoniecznie niesie z sobą niezdolność konsensualną. Wyrażona zgoda małżeńska musi być mierzona bardzo konkretnie, w każdym przypadku indywidualnie,

na ile dane zaburzenie wpływa na niezdolność do zawarcia małżeństwa. Autor referatu zaproponował, by zostawić to indywidualnemu osądowi proboszcza. Dopóki istnieje wątpliwość, czy ktoś jest zdolny do zawarcia małżeństwa, należy zezwolić takiej osobie na przystąpienie do tego sakramentu.

Następnym punktem symposium była dyskusja, w której wzięli udział zarówno prelegenci, jak i uczestnicy symposium. Dotknięto rozróżnienia pomiędzy pojęciami bycia „przygotowanym” i „dysponowanym” do przyjęcia sakramentu, a także zwrócono uwagę na troskę o prawdziwość znaków czynionych w sakramentach oraz na to, by nie mieszać dwóch porządków: psychologicznego i prawnego. Prowadzący tę sesję przypomniał, iż kanoniści kierują się w tej materii specyficznymi dla siebie kryteriami i normami.

Druga sesja rozpoczęła się po przerwie, a poprowadził ją ks. prof. dr hab. Józef Krukowski – prezes Stowarzyszenia Kanonistów Polskich. Pierwszym z prelegentów był ks. dr Jan Słowiński z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu z referatem *Kandydaci do święceń ze skłonnościami homoseksualnymi*. Autor referatu zwrócił uwagę na rozróżnienie pomiędzy kryzysem powołań, a kryzysem osób powołanych. Następnie poruszył problem nowych wyzwań stojących przed osobami odpowiedzialnymi za dopuszczenie do święceń. Wyjaśniając pojęcie homoseksualizmu, zwrócił uwagę, że u źródła tej nieprawidłowości leży często problem zaburzonych więzi rodzinnych. Pierwszy oficjalny dokument dotyczący homoseksualizmu, w kontekście formacji

seminaryjnej, powstał w roku 1990. Kolejnym dokumentem, z roku 2005, była instrukcja na temat rozeznawania dotychczasowego przyjmowania kandydatów do seminarium z tendencjami homoseksualnymi. Natomiast najnowszym dokumentem z tej tematyki jest dokument Stolicy Apostolskiej pochodzący z roku 2016. Prelegent w swoim wystąpieniu odróżnił także głęboko zakorzenione tendencje homoseksualne od skłonności homoseksualnych. Odpowiedzialni za przyjmowanie kandydatów do seminarium muszą wykazać się ogromną ostrożnością przy przyjmowaniu osób ze skłonnościami homoseksualnymi. Podczas formacji seminaryjnej należy zwrócić uwagę na ewolucję zachowań kandydata. Wskazana jest równoczesna terapia duchowa i psychologiczna, jeszcze przed przyjęciem do seminarium. Zdarność kandydatów w dużej mierze zależy od przebytego procesu formacji, rozumianego jako pewnego rodzaju dojrzewanie. Na jakość kapłaństwa wpływa dobrze ukształtowana i dojrzała osobowość oraz umiejętność tworzenia dojrzałych relacji międzyosobowych. W przypadku osób homoseksualnych mamy do czynienia ze skupianiem się na samym sobie i na osobach sobie podobnych. Przełożeni seminaryjni zobowiązani są do zdiagnozowania kandydata. Wymaga to podjęcia współpracy kandydata z przełożonymi, a także wzajemnego zaufania. Dopuścić do święceń można jedynie tych, którzy posiadają wymagane przymioty. Wskazane jest

poddanie kandydata badaniu psychologicznemu, by zorientować się, co do ewentualnych zaburzeń i wykluczyć tych, u których stwierdzono skłonności homoseksualne.

Ostatnim prelegentem przedstawianego sympozjum był ks. dr hab. Ambroży Skorupa, prof. KUL z Lublina. Zaprezentował on referat *Sakrament namaszczenia chorych – dla jakich chorych?* Prelegent ten w świetle kan. 483 KPK z 1983 r. wszedł w omówienie sakramentu chorych. Odniósł się również do Kodeksu prawa kanonicznego z roku 1917, gdzie określano ten sakrament jako ostatnie namaszczenie, miał on być bowiem udzielany w ostatnich chwilach życia, w momentach bezpośredniego zagrożenia życia. Dzisiejsze prawodawstwo wyraźnie wskazuje na współczesne motywy udzielenia tegoż sakramentu, jest to: niebezpieczeństwo śmierci, choroba, starość. Choć w kan. 1004 aktualnie obowiązującego Kodeksu nie ma mowy o bliskości śmierci, a jedynie o jej niebezpieczeństwie, to jednak należy tekst ten interpretować w kontekście tradycji Kościoła. Zagrożenie życia i niebezpieczeństwo śmierci jest warunkiem udzielenia tego sakramentu.

Ostatnim punktem sympozjum była dyskusja, po której ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut dokonał podsumowania sympozjum, wskazując, że ciągle stoją przed nami nowe problemy i wyzwania, nad którymi warto wspólnie się pochylać oraz dyskutować. ■

International Summer School and Conference “Beyond Secular Faith” w Granadzie

tekst: Artur Mrowczyński-Van Allen Collaborator Professor IFES International Summer School and Conference
“Beyond Secular Faith” Academic Board

zdjęcia: Secretariado de Medios de Comunicación Social – Arzobispado de Granada

Granada jest jednym z tych miejsc na świecie, które z całą pewnością posiadają wyjątkową siłę przyciągania. Siła ta jednak bierze się nie tylko z kilku tysięcy lat niezwykle bogatej historii, ale również z nadzwyczaj dynamicznego i bogatego życia kulturalnego i akademickiego. Ten bardzo specyficzny i wielobarwny krajobraz historii i kultury jest nadzwyczaj korzystny dla narodzin wyjątkowych wydarzeń, a International Summer School & Conference “Beyond Secular Faith” z pewnością do takich należy. Ta Szkoła Letnia jest owocem spotkania arcybiskupa Granady Javiera Martineza z polskimi młodymi intelektualistami katolickimi w 2012 r., które było efektem publikacji polskiego przekładu eseju metropolity Granady *Más allá de la razón secular (Przewyciężyć rozum sekularny)*. Ten również i polski rodowód Szkoły Letniej jest co roku bardzo widoczny dzięki uczestniczącym w niej profesorom i studentom znanym z Wisły. Nie przypadkowym więc i specjalnej dla nas wagi jest fakt, że zeszłoroczna, piąta już, edycja tego wydarzenia została zorganizowana wspólnie przez Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Papieskiego Jan Pawła II w Krakowie wraz z Instituto de Filosofía “Edith Stein”

i Centro Internacional Para el Estudio de Oriente Cristiano w Granadzie, przy współpracy między innymi Center of Theology and Philosophy The University of Nottingham (UK), Centre for Thought of John Paul II (Polska), The Ecclesial University Project (USA), Saint Joseph’s College (USA).

Co roku Rada Akademicka Szkoły Letniej wybiera temat, który nada kierunek prac w czasie kolejnego spotkania. “Politics as Theology” – tytuł naszej piątej dorocznej Międzynarodowej Letniej Szkoły i Konferencji “Beyond Secular Faith”, która odbyła się od 25 czerwca do 01 lipca 2017 r., był zaproszeniem do debaty nad pytaniem, czy wiara wyzwolona z konceptualnych ograniczeń i ideologicznych założeń narzuconych przez świecką kulturę – wiara skłonna radykalnie na Chrystusie – może dać odpowiedzi na wyzwania, przed jakimi staje współczesna praktyka polityczna. Ta Szkoła Letnia była więc poświęcona badaniu kwestii politycznych wyrażanych w filozofii i literaturze, a zwłaszcza sposobów, w jaki każda teologia ma charakter polityczny i każda polityka teologiczna. Kierunki i punkty odniesienia dla tak postawionej kwestii dali zaproszeni pro-

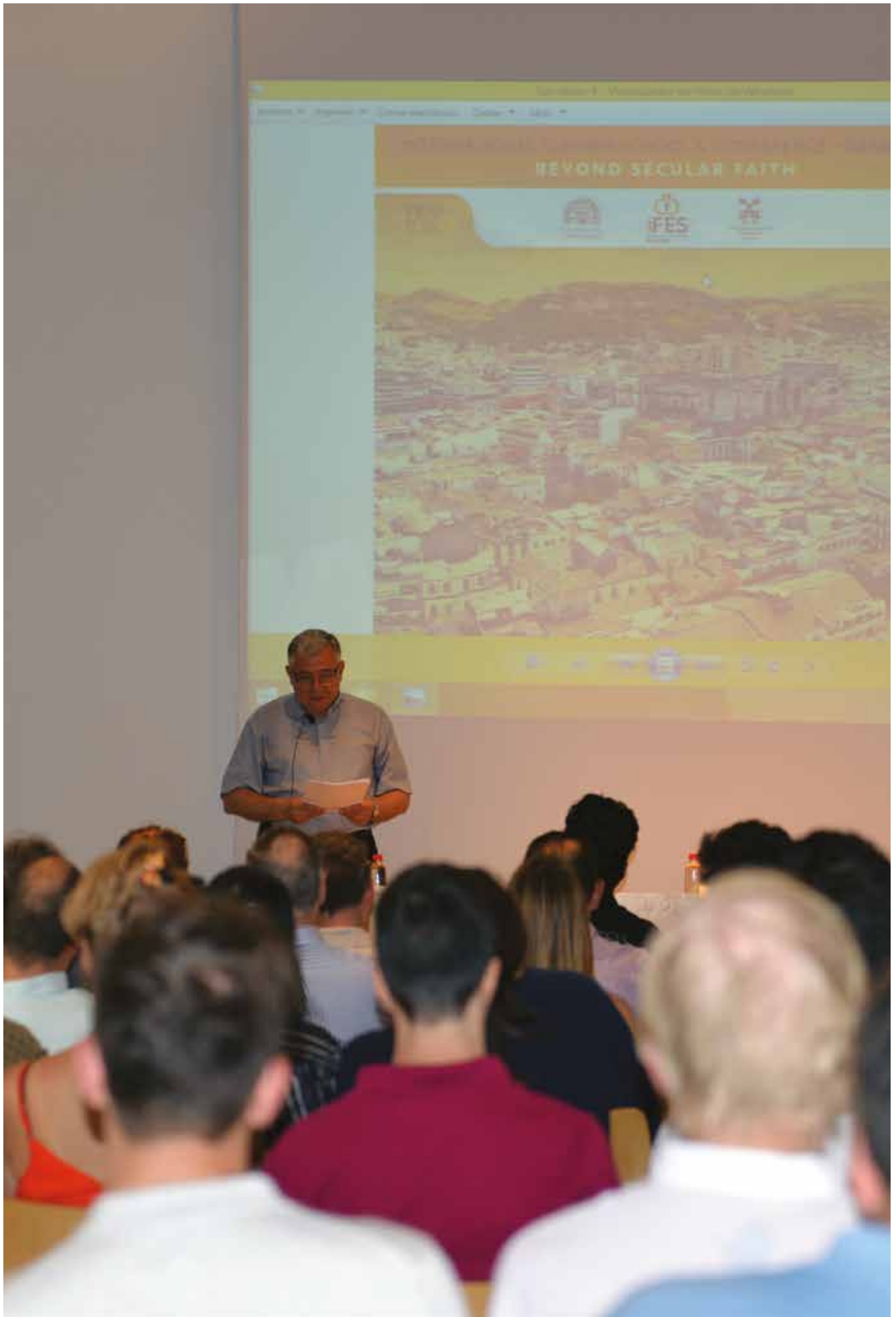
fesorowie w Keynote Lectures y Master Seminars, między innymi ks. prof. dr hab. Jarosław Jagiełło (*Christianity and Democracy. The Relation between Truth and Freedom*) czy prof. John Milbank (*What is Political Theology?*). W ciągu pierwszych czterech dni miał miejsce cykl seminariów: prof. Alison Milbank – *The Theopolitical Vision of Chesterton and Tolkien and its Contemporary Relevance*, prof. Robert Woźniak – *Self, Politics and Theology: Beyond Ego-Centric Reason*, prof. Rocco Buttiglione i dr Michał Łuczewski – *Conversion and Coercion. The Political Theology of John Paul II*, dr Aaron Riches i prof. David Widdicombe – *Politics and the Epistle to the Romans*. Ostatnie dwa dni poświęcone były konferencji, w czasie której uczestnicy mogli przedstawić swoje referaty będące wynikiem prac związanych z tematem Szkoły. Co roku rośnie liczba zapisów i uczestników z kilkunastu już różnych krajów świata, co sprawia,

że udział w International Summer School & Conference “Beyond Secular Faith” w Granadzie jest możliwy jedynie po pomyślnym przejściu etapu aplikacji. Również w przyszłym wydaniu Szkoły współorganizatorem jest Wydział Filozoficzny UPJPII, a wybranym tematem spotkania jest “Economy of Desire”. Plan seminariów i konferencji wraz z listą zaproszonych profesorów i prelegentów zostanie ogłoszona razem z Call for Applications w ciągu najbliższych tygodni. Serdecznie zapraszamy do Granady! ■

<http://www.institutoifes.es/index.php/es/noticias-es/ultimas-noticias/1464-5th-annual-international-summer-school-and-conference-2017>

<http://theologyphilosophycentre.co.uk/wp-content/uploads/2017/09/iFES-Prospectus-2017-Dossier-Summer-School-updated-1.pdf>

Ogólnopolska konferencja naukowa: *Nauki o rodzinie w służbie polskiej rodziny* oraz Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego,

UPJPII w Krakowie, 27 listopada 2017 r.

tekst: ks. Józef Stala

zdjęcia: Tomasz Książ

27 listopada 2017 r. na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Bernardyńskiej 3 odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa *Nauki o rodzinie w służbie polskiej rodziny* zorganizowana przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, przy współpracy Polskiego Stowa-

rzyszenia Familiologicznego. Konferencja odbyła się pod patronatem Elżbiety Rafalskiej, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Konferencja poprzedziła walne zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego. Okolniczościowy list przysłał bp Jan Wątroba, biskup rzeszowski,

przewodniczący Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski: „Wyrażam wdzięczność za zaproszenie na konferencję Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego organizowaną w Krakowie na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II. Sprawy rodziny, nad którymi z troską pochylacie się, były bliskie św. Janowi Pawłowi II. W wielu dokumentach i przemówieniach z taką miłością mówił On o rodzinie, która dla każdego człowieka jest tą pierwszą i najważniejszą instytucją życia społecznego. Obrady i dyskusje są w tym miejscu, które jest szczególnie związane z postacią naszego Wielkiego Rodaka. Niech duchowa obecność św. Jana Pawła II będzie dla wszystkich Uczestników konferencji natchnieniem do odkrywania piękna rodziny polskiej [...]. Wszystkim prelegentom i uczestnikom konferencji życzę owocnego spotkania”.

Prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, w referacie Stan i sytuacja polskiej rodziny podkreślił zachodzące zmiany w ujęciu małżeństwa i rodziny, zwłaszcza dokonującą się w wielu krajach Unii Europejskiej redefinicję małżeństwa i rodziny. Wskazał, iż coraz więcej krajów Unii Europejskiej uznaje za małżeństwo związku tej samej płci i traktuje od strony prawnej związki kohabitacyjne tak samo jak małżeństwa. Zmieniają się także nastawienia wobec przyszłej roli matki i ojca. Prowadzone badania przez CBOS w ostatnich latach wskazują, iż coraz więcej Polaków ceni sobie trwałe relacje, ale status związku ma dla nich coraz mniejsze znaczenie. Wskazane przemiany wpływają na poważne problemy demograficzne, co wymaga konstruowania nowej polityki prorodzinnej.

Kontynuacją wypowiedzi prof. Świątkiewicza było wystąpienie dr. hab. Mieczysława Guzewicza z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który przypomniał, iż Ministerstwo opiera swoje działania o podstawowe wartości, takie jak: podmiotowość, godność, wolność i wartości. Dlatego Ministerstwo podjęło różnorodne działania służące umocnieniu pozycji małżeństwa i rodziny. Zwrócił uwagę na podstawowe programy realizowane przez obecny Rząd i Ministerstwo: program *Rodzina 500+* jako systemowe wsparcie polskich rodzin, program *Za życiem* służący wsparciu kobiet wychowujących dzieci z niepełnosprawnością. Z kolei *Maluch+* to resortowy program umacniający rozwój instytucji opieki nad dzieckiem do 3. roku życia. Rodziny wielodzietne są wspierane przez kartę dużej rodziny. Wsparciu mniej zamożnych rodzin służy program *Mieszkanie+*. Inny program *Senior+* służy zwiększeniu aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Uznając, iż procesy demograficzne wymagają długotrwałych i ciągłych rozwiązań, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęło narodową debatę o rodzinie i aktualnie proponuje powołanie Społecznej Rady ds. Rodziny, tzw. Konwencji Warszawskiej, oraz przygotowanie Raportu o sytuacji polskiej rodziny.

Dr Bożena Bassa z Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW przypomniała działania abp. Kazimierza Majdańskiego na rzecz utworzenia dyscypliny nauki o rodzinie. Od momentu

powołania Instytutu Studiów nad Rodziną abp Majdański uważał, iż niezbędne są interdyscyplinarne studia nad rodziną, dlatego potrzebne jest powołanie nowej dyscypliny nauk o rodzinie. Abp Majdański pozostawał w stałym i bliskim kontakcie z papieżem Janem Pawłem II. Niestety mimo wielu podejmowanych rozmów i inicjatyw początkowe starania były odrzucane przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów. Dopiero powołano ją w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Ks. prof. dr hab. Józef Stala, członek Uniwersyteckiej Komisji Nauki i prorektor UPJPII, w referacie *Stymulowanie doskonałości naukowej* przedstawił uniwersytet w kontekście oceny parametrycznej, czyli działalności wydziałów, a w tym rozwoju kadry, sukcesu aplikowanych wniosków grantowych, współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej, podpisanych porozumień i umów bilateralnych. W sposób szczególny zwrócił uwagę na jakość pracy zajmującej się naukami o rodzinie, poddawanej refleksji w publikacjach w periodykach jakościowo dobrych, w Polsce i za granicą, także na monografie naukowe, autorskie czy wieloautorskie. Prelegent wskazał na ocenę periodyków oraz na mającą powstać listę wydawnictw – podkreślił ciekawą i ważną propozycję przewodniczącej PSF Elżbiety Osewskiej: możliwość zaprezentowania publikacji z nauk o rodzinie podczas zebrania PSF. Czymś ważnym jest również aplikowanie projektów i grantów oraz współpraca środowiska naukowego z innymi środowiskami, gremiami, KEP, duszpasterstwem rodzin. Autor zakończył zachętą do integracji środowiska co do publikacji, konferencji, projektów, aby środowisko nauk o rodzinie było mocne merytorycznie, kompetentne.

Podczas wystąpienia *Aktualne wyzwania związane z naukami o rodzinie* dr hab. Elżbieta Osewska, prof. PWSZ, poruszyła kwestie dotyczące nauk o rodzinie, zwróciła uwagę m.in. na potrzebę dopracowania specjalności, które ułatwią absolwentom nauk o rodzinie odnalezienie się na rynku pracy. W obecnej sytuacji cywilizacyjnej rodziny potrzebują profesjonalnej pomocy w pogłębieniu więzi małżeńskiej oraz realizacji swoich funkcji, dlatego mediator i asystent rodziny to potrzebne zawody. Wskazała także na trwającą debatę nad kształceniem przyszłych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie. Kształcenie winno trwać pięć lat (jednolite studia magisterskie lub studia 3+2), by nauczyciel uzyskał tytuł zawodowy magistra. Ważne, by przyszli nauczyciele kształcili się w jednostkach wykazujących się nie tylko dorobkiem naukowym, ale i ceniących doświadczenie praktyczne. Trzeba więc zadbać o wysoką jakość praktyk, aby studenci mogli nabywać umiejętności niezbędne w realizacji przyszłej pracy zawodowej. Należy podjąć działania wspierające wypracowanie jasnej, spójnej i długofalowej polityki rodzinnej, która poprawi sytuację polskiej rodziny kadrowej, nie tylko w aspekcie materialnym, ale także w kwestii umacniania mentalności prorodzinnej młodych Polaków.

Konferencja spotkała się z pozytywnym przyjęciem uczestników, głównie członków Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego, którzy mieli możliwość zadania pytań zwłaszcza przedstawicielowi CK i MRPiPS.

Bezpośrednio po konferencji odbyło się Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego, podczas którego członkowie PSF zaprezentowali najnowsze publikacje dotyczące nauk o rodzinie wydane w poszczególnych jednostkach. Dr Katarzyna Kutek-Składek zaprezentowała stronę internetową stowarzyszenia, prosząc o przesłanie uwag do końca grudnia 2017 r. Uzgodniono, że prócz podstawowych danych o stowarzyszeniu strona będzie dawała możliwość zamieszczania informacji o planowanych konferencjach, publikacjach, inicjatywach, co ułatwi współpracę. Obecni uczestnicy przedstawili planowane konferencje naukowe (m.in. UPJPII, wiosna 2018: *Mocna rodzina fundamentem zdrowego społeczeństwa*). Prezes Stowarzyszenia Elżbieta Osewska podkreśliła potrzebę współpracy z instytucjami krajowymi i zagranicznymi podejmującymi działania

na rzecz małżeństwa i rodziny (bp J. Wątroba – Rada ds. Rodziny KEP; Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Potwierdzono, że spotkania PSF najlepiej łączyć z konferencjami naukowymi lub z innymi ważnymi wydarzeniami. Prezes zachęcała do publikacji artykułów w periodykach: „The Person and the Challenges” i „Family Forum” oraz w innych naukowych czasopismach. Wskazywała na potrzebę wsparcia doktorantów nauk o rodzinie w ich rozwoju naukowym poprzez stwarzanie możliwości publikacji, wyjazdu lub wystąpienia podczas konferencji. Wspomniała również, że polscy studenci zdobywają stopnie naukowe poza granicami Polski, m.in. dr Agnieszka Ukleja, doktorat w KULeuven z zakresu teologii rodziny. Podczas Walnego Zgromadzenia przyjęto 11 nowych członków.

Na zakończenie prof. Osewska podziękowała za wszystkie dotychczasowe sugestie, rady, uwagi dotyczące PSF i zachęcała do dalszej współpracy. ■

Wyjątkowość Kościoła katolickiego

tekst i zdjęcia: Marta Mastyło

Czym, a właściwie kim jest Kościół? Kiedy Kościół naprawdę jest sobą, a kiedy jego oblicze jest zniekształcone? Jaka jest jego istota? Dlaczego chrześcijaństwo jest tak przekonane o swojej wyjątkowości? Co wpływa na to, że słowo „Kościół” wywołuje tyle zróżnicowanych skojarzeń, a jego rozumienie nie jest jednoznaczne w zależności od środowiska, a nawet wśród osób gorliwie się do niego przyznających? Wreszcie na czym polega odmienność Kościoła katolickiego względem innych Kościołów chrześcijańskich? Pytania się mnożą, więc tej problematyce poświęcono ogólnopolską konferencję *Wyjątkowość Kościoła katolickiego*, zorganizowaną przez Katedrę Eklezjologii Instytutu Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie we współpracy z Komitetem Nauk Teologicznych PAN.

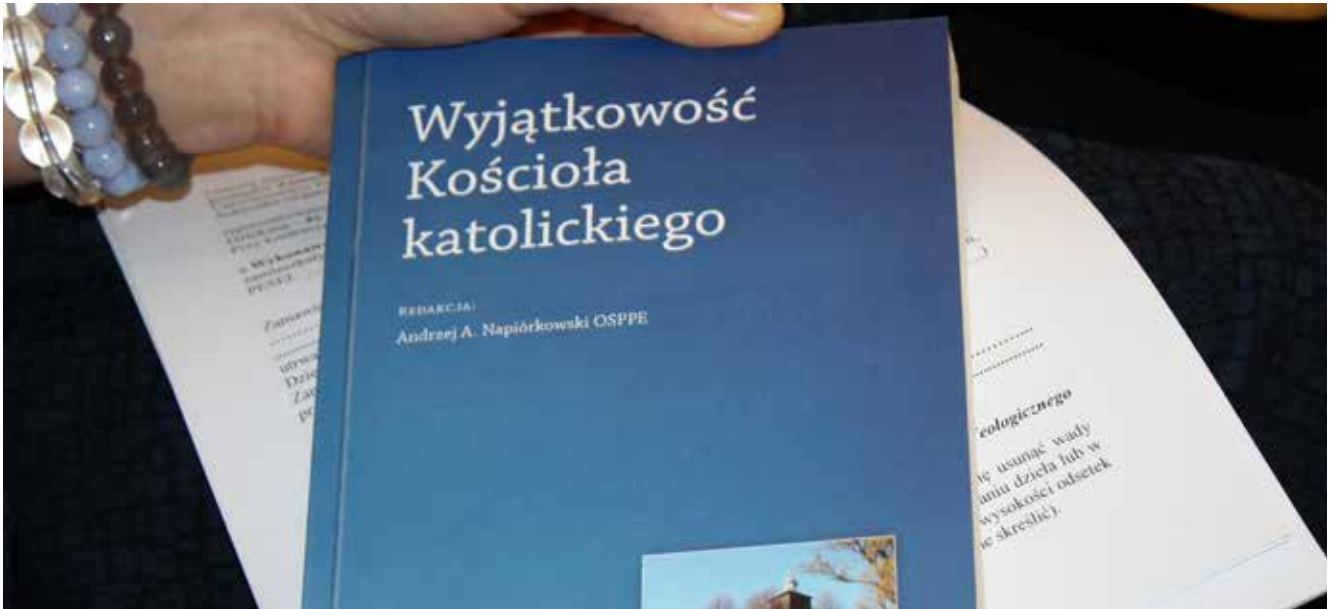
Obok o. prof. Andrzeja Napiórkowskiego gości witał ks. prof. Arkadiusz Baron, dziekan Wydziału Teologicznego UPJPII, powtarzając za Benedyktem XVI, że obecnie nie przeżywamy kryzysu Kościoła, ale kryzys idei Boga oraz że Kościół jest naszą współczesnością z Chrystusem. Gdy mowa jest o hipokryzji, pedofilii, nepotyzmie, jakby zapomina się, że Chrystus absorbuje wszelkie dobro i tworzy Kościół w niebie, który rośnie w swoim pięknie i swojej czystości – mówił.

Wspólnota Kościoła wyrasta ze wspólnego korzenia, jakim jest osoba Jezusa Chrystusa, to wspólnota ludzi wierzących w Chrystusa i skupionych wokół Niego. Kościół powstawał z Jego imienia. Bóg stworzył wszystko i wszystko uporządkował. Tworzy też pośrednika, jakim jest Logos-Słowo Boże – mówił ks. prof. dr hab. Stanisław Sojka z Wydziału Teologicznego, Sekcja w Tarnowie, dzieląc się refleksją nad akcentowaniem chrystologicznego charak-

teru Kościoła przez greckich ojców Kościoła: św. Justyna Męczennika, Klemensa Aleksandryjskiego i Orygenesusa.

Chrześcijaństwo słusznie podnosi roszczenie do swojej wyjątkowości, gdyż charakteryzuje się objawieniem nadprzyrodzonym; nie jest ludzkim wymysłem – mówił ks. prof. Andrzej Napiórkowski, OSPPE – Patrząc z perspektywy eklezjologii, z pozycji Kościoła katolickiego, pytamy się: co mu daje podstawę do wysuwania takiego prawa do wyjątkowości? Kościół katolicki jest w pełni jedynym i prawdziwym Kościołem ze względu na to, że jest w nim ważnie sprawowane misterium Eucharystii i pieczołowicie chroniona nieprzerwana sukcesja apostołska. Kościół katolicki różni się od innych wyznań chrześcijańskich swoim rozumieniem sakramentalności [...] Potwierdzeniem wiarygodności Kościoła katolickiego jest także osoba Najświętszej Maryi Panny.

O Kościele jako współuczestnictwie z Bogiem według eklezjologii Ratzingera/Benedykta XVI mówił ks. prof. Jerzy Szymik z WT UŚ w Katowicach. O specyfice relacji i więzi podarowanej Kościołowi przez Boga i wspólnocie będącej ludem Trójcy mówił dr Marek Kita (UPJPII), rozważając Kościół nie jako instytucję, ale sposób istnienia, sposób bycia. Oryginalność Balthasarowskiego ujęcia Kościoła nakreślił ks. dr Paweł Pielka (UPJPII), a o kontemplacji Trójcy Świętej i o tym, dlaczego z tak bliskim katolikom Kościołem prawosławnym jakże trudno osiągnąć jedność eucharystyczną, mówił dr Krzysztof Leśniewski, prof. KUL. Nie sposób wymienić wszystkich, których prelekcje i ożywioną dyskusję podsumował dr Marek Chojnacki OCist z UPJPII, dziękując za piękne wprowadzenie w pozytywne myślenie, a nie tylko rozliczanie przeszłości. ■

Rabin w Krakowie – konferencja naukowa z dr. Markiem Kinzerem

tekst: Seweryn Osowski

zdjęcia: Adam Dylus

Jaka jest relacja Kościoła do Izraela? Jak rozumieć dziś prawdziwy Izrael? Jaką rolę do odegrania mają Żydzi wierzący w Jezusa? – na te pytania starano się znaleźć odpowiedź podczas spotkania z wierzącym w Jezusa rabinem dr. Markiem Kinzerem – przedstawicielem ruchu Żydów Mesjańskich.

Konferencja pt. *Odkrywając tajemnicę Kościoła. Dialog chrześcijańsko-mesjański* odbyła się 6 grudnia w klasztorze oo. Franciszkanów. Głównymi prowadzącymi byli ks. prof. dr hab. Łukasz Kamykowski, dyrektor Instytutu Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu UPJPII w Krakowie oraz dr Mark S. Kinzer, rabin żydowskiej kongregacji mesjańskiej, teolog i biblista.

W przemowie otwierającej spotkanie ks. prof. Łukasz Kamykowski wskazał na ewolucję spojrzenia Kościoła na rzeczywistość ludu Izraela. Przedstawił ukształtowaną już w starożytności „teologię zastępstwa” mówiącą o tym, że: dawny Izrael umarł, odrzucając propozycję zbawienia daną mu przez Boga w osobie i misji Jezusa z Nazaretu, potępiając Go i skazując na śmierć i nie dając potem posłuchu Jego apostołom. Znakiem tego odrzucenia jest zburzenie przez Rzymian świątyni jerozolimskiej i wypędzenie Żydów z ich ziemi. Nowy Izrael – Kościół – zastąpił dawny Izrael. Owocem tego typu przekonań było odejście od przesłania św. Pawła mówiącego o pojednanym w Chrystusie – nowym Adamie, reprezentującym dwa rodzaje ludzi (Żydów oraz „Greków”, czyli nie-Żydów), będącym znakiem świadczącym o wiarygodności przesłania Kościoła. Odcięcie się Kościoła od „synagogi” oraz „synagogi” od Kościoła po zniszczeniu świątyni przez Rzymian, przyczyniło się do marginalizacji Kościoła z „obrzezania” (wspólnot o dominacji nawróconych Żydów) przez ujednoczenie obrzędów i zwyczajów wszystkich wiernych. W ślad za tym coraz częściej rozumiano Kościół jako społeczność złożoną z nawróconych ludzi (a potem: ludów), bez odniesienia do szczególnego miejsca Izraela i Żydów w dziejach zbawienia.

Nowe nauczanie Kościoła o Żydach i judaizmie

Dla odnowy nauczania Kościoła o Żydach i judaizmie ogromne znaczenie miał Sobór Watykański II oraz pontyfikat św. Jana Pawła II – jego osobiste zaangażowanie w relacje katolicko-żydowskie. Natomiast odbudowa relacji wymaga przezwyciężenia trudnych doświadczeń historii. Przy całej dobrej woli inicjatorów intelektualnego otwarcia na wzajemne relacje przezwyciężenie wielu wieków stereotypowego,

negatywnego myślenia o sobie nawzajem nie było (i nie jest) łatwe – mówił ks. prof. Kamykowski.

Ważność relacji chrześcijańsko-żydowskich podkreśliło nauczanie Soboru Watykańskiego II, a w szczególności deklaracja *Nostra Aetate*, zawierająca paragraf stwierdzający istnienie więzi (*vinculum*) między „ludem (populus) Nowego Testamentu” a „plemieniem (*stirps*) Abrahama”. Zgłębiając tajemnicę Kościoła, święty Sobór obecny pamięta o więzi, którą lud Nowego Testamentu zespolony jest duchowo z plemieniem Abrahama.

W tym kontekście ks. prof. Kamykowski przypomniał o wadze dialogu chrześcijańsko-żydowskiego, w którym nie można traktować Żydów i ich religii jako rzeczywistości wobec nas zewnętrznej.

Spojrzenie Rabina

W drugiej części spotkania dr Mark Kinzer wskazał na istnienie w Kościele potrzeby odpowiedzi na wiele pytań odnośnie do narodu żydowskiego. Czy Kościół rozumie tajemnicę Izraela? W jaki sposób ustosunkowuje się do osób o żydowskich korzeniach wierzących w Jezusa? Czy przyjmuje ich jako Żydów? Pytania mają swoje źródło przede wszystkim w żydowskiej tożsamości Jezusa, apostołów, Maryi oraz w Piśmie Świętym napisanym przez żydowskich autorów. Dr Mark Kinzer tłumaczył, że przez całą swą historię Kościół zmagał się z różnymi kwestiami odnośnie do narodu żydowskiego. Przez większość czasu podejście Kościoła miało charakter obronny i negatywny. Swoją tożsamość Kościół budował na próbie odebrania Żydom ich własnej tożsamości. Takie podejście, mimo wszystko, pokazywało ważność Ludu Izraela, a Kościół musiał się do niego ustosunkować.

Po Shoah i Soborze Watykańskim II zmieniła się refleksja teologiczna na ten temat – mówił dr Mark Kinzer. Dzięki deklaracji *Nostra Aetate* żydowska religia stała się czymś nie tyle zewnętrznym dla Kościoła, ale w pewien sposób czymś wewnętrznym. Dlatego żydowska wiara nie powinna być ignorowana. Dr Mark Kinzer wskazał na kardynała Jeana-Marie Lustigera, który w swoich rozważaniach poszedł jeszcze dalej, pisząc w jednej ze swoich książek, że tajemnica Izraela jest czymś centralnym dla wiary chrześcijańskiej. Z tego stwierdzenia wynika, że judaizm jest czymś wewnętrznym dla Kościoła, a to oznacza, że jest on w samym sercu tego, czym jest wiara chrześcijańska. Rabin zaważył, że katolicka teologia i doktryna nie przyjęła jeszcze w pełni

tego stwierdzenia, ale możemy tego oczekiwać w przyszłości. Jest to kluczowy temat, który z uwagi na swoją wagę będzie wymagał dekad pracy, aby został należycie przyjęty. To musi się wydarzyć, jeśli Nostra Aetate ma być wzięte na poważnie, tak samo jak nauczanie papieża Jana Pawła II – podkreślił dr Mark Kinzer.

Zgłębiając własną tajemnicę

Odnosząc się do tez zawartych w swojej najnowszej książce rabin wskazał na dwa główne wątki. W pierwszym mówi o tym, jaka jest relacja tożsamości Jezusa z Izraelem. Argumentuje za tym, że Jezus jest wcieleniem Ludu Izraela. Jest to coś, co składa się na Jego bycie Mesjaszem. Król nosi w sobie tożsamość swojego narodu.

Kiedy Jezus powstaje z martwych, to nie zastępuje Izraela, lecz wchodzi ze swoim Ludem w relację, która nie może ulec naruszeniu. Ta relacja nie zależy już od pozytywnej odpowiedzi Jego Ludu, bo od teraz On należy do nich, a oni do Niego. Będzie z Nimi szedł przez ich historię i Ci, którzy Jego szukają, muszą również spojrzeć na nich – mówił dr Mark Kinzer.

W drugim wątku ukazuje szczególną rolę, którą mają do odegrania Żydzi wierzący w Jezusa. Jeśli Jezus sam w sobie reprezentuje Izrael pośród Kościoła, to wierzący w Jezusa Żydzi również reprezentują Izrael pośród Kościoła. Dzieje się to ze względu na związanie Jezusa z Jego Ludem. Dlatego jest On obecny w Kościele, tak samo jak Jego Lud. I w taki sam sposób dotyczy to Jego żydowskich uczniów. Kościół

nie może więc uciec od poważnej refleksji nad znaczeniem Izraela.

W tym miejscu rabin postawił również ważne pytanie: czy Izrael może uciec od podjęcia poważnej refleksji nad Kościołem? Sytuacja po stronie żydowskiej jest inna niż po stronie chrześcijańskiej. Żydowska tradycja nie ma w sobie tego samego wewnętrznego napięcia, które przynaglałoby do tego. Źródła biblijne nie przynaglały Żydów do refleksji nad chrześcijaństwem. Teksty rabiniczne również nie skłaniają ich do takiej refleksji.

W jaki sposób Żydzi mają poradzić sobie z żydowskimi uczniami Jezusa? Tak długo, jak będą traktować Kościół jako zagrożenie dla siebie, tak samo będą traktować jako zagrożenie Żydów wierzących w Jezusa. Natomiast jeśli zobaczą Kościół w innym świetle, to tak samo zmieni się ich podejście do żydowskich wierzących w Chrystusa Jezusa. Wtedy Żydzi zobaczą, że pośród nich i w ich sercu znajduje się Kościół. Tak samo jak Kościół wpięrow rozpoznał, że Izrael żyje w jego sercu. Moja książka jest skromną próbą pokazania tego – zakończył dr Mark Kinzer.

Konferencji naukowej towarzyszyła promocja książki dr. Marka Kinzera *Zgłębiając własną tajemnicę. Kościół w żydowskiej myśli mesjańskiej* wydanej przez wydawnictwo franciszkanów Bratni Zew. Spotkanie poprowadził dr Andrzej Zajac OFMConv. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, wydawnictwo franciszkanów Bratni Zew, WSD Franciszkanów w Krakowie, Klasztor Franciszkanów w Krakowie oraz Fundację Szkoła Sług Ducha. ■

Mowa nienawiści – etyczne ramy komunikowania i podmiotowa odpowiedzialność wobec walczących słów – wystąpienie na posiedzeniu Komisji Medioznawczej Polskiej Akademii Umiejętności

tekst: dr Klaudia Cymanow – Sosin

Podczas ostatniego spotkania Komisji Medioznawczej Polskiej Akademii Umiejętności, która miała miejsce 16 stycznia 2018 r. przy ul. Sławkowskiej w Krakowie, referat wygłosiła dr Klaudia Cymanow-Sosin, z-ca dyrektora Instytutu Dziennikarstwa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Wystąpienie dotyczyło istotnego społecznie i naukowo tematu mowy nienawiści oraz nawiązywało do postulatów prof. Jadwigi Puzyniny, przewodniczącej Rady Etyki Słowa, która pisała: „Uważamy zgodnie, że język jest częścią kultury. Z jednej strony jest uwarunkowany przez kulturę, z drugiej ją warunkuje. To sprzężenie polega na tym, że jeśli w społeczeństwie upowszechnia się brak szacunku dla ludzi, złe ich traktowanie, wpływa to na język, a jednocześnie

używanie języka obraźliwego, języka pogardy, nienawiści, agresji – wpływa na postawy etyczne”.

Celem wykładu dr Klaudii Cymanow-Sosin, a także wywołanej tym referatem dyskusji było ukazanie złożoności mowy nienawiści, jako tzw. pojęcia uwikłanego, zarówno z perspektywy filozofii języka, jak i sfery praxis, tj. jego użycia. Jest to zjawisko znane w przestrzeni komunikacyjnej, ale z pewnością jego nowe oblicze urzeczywistniło się wraz z pojawieniem się Sieci i możliwości interakcji w mediach, która cechuje przestrzeń wirtualną. Określenie ram komunikowania i ich etycznego aspektu jako wyznacznika normatywnego w procesie komunikacji zapośredniczonej medialnie ma – wobec dominacji przestrzeni Internetu – duże znaczenie teoretyczno-naukowe, ale przede wszystkim swoje

praktyczne implikacje. Dzieje się tak dlatego, że z jednej strony „język nienawiści w mediach ma charakter relacjonowania faktów i odzwierciedlania rzeczywistości społecznej i kulturowej”¹, ale także „realizuje inne cele, np. perswazyjnego i manipulacyjnego kreowania pożądanej rzeczywistości wpisanego w funkcjonalność komercyjną i perswazyjną mediów”².

Rozważając kwestię etyki słowa, badaczka przypomniała, iż naukowy namysł i wywołana debata nad tą problematyką to zjawiska wśród filozofów języka i filologów nie nowe,

częściej do jej zakorzeniania się w rzeczywistości i mogą stanowić podłoże (i narzędzie) manipulacji przy użyciu negatywnych, szkodliwych społecznie wartości, od wulgarności, przez wyeksponowanie i banalizowanie zła, aż po destrukcję wartości w imię medialnej atrakcyjności.

Reakcją na to zjawisko, jak sugerowali wybitni badacze zebrani tego dnia na posiedzeniu komisji PAU, powinna być wspólnota komunikacyjna i – jak stwierdził ks. Michał Drożdż, dyrektor IDIKS UPJPII – powinność odpowiedzialności.

ale namysł nad etyką słowa jest także zjawiskiem powracającym – szczególnie w obliczu uaktywniających się zjawisk, jak np. mowy nienawiści (ang. hate speech). Z perspektywy aksjologii komunikowania i mediów można powiedzieć, iż mowa nienawiści staje się zjawiskiem autotelicznym. Takie swoiste etykietowanie w mediach jest wykorzystywane zarówno do opisywania i oczyszczania sfery publicznej, jak i – niestety – do tworzenia i powiększania obszarów wrogości w mediach, a tym samym promocji postaw nienawiści w sferze kulturowej i komunikacji społecznej (np. jako narzędzie podsycania do nienawiści).

Autorka referatu wspomniała, iż dziś dysponujemy zapleczem naukowym – mnogością publikacji na tematy etyki słowa, inicjatywami naukowymi (m.in. cykl odbywających się regularnie od kilkunastu lat konferencji „Etyka Mediów” w UPJPII), a także instytucjonalnym (np. Stowarzyszenia Etyki Słowa).

Próbując określić etyczne ramy mowy nienawiści należy podkreślić, że medialne konstrukty przyczyniają się coraz

Media tworzą ludzi. I to właśnie na nich spoczywa odpowiedzialność za jakość języka. Ta granica między wolnością (tu szczególnie wolnością słowa), a odpowiedzialnością rozgrywa się w bardzo wrażliwym obszarze sumienia. W przeciwnym razie język ufundowany na bazie pogardy, czy wręcz mowa nienawiści będzie poszerzać swoje kręgi w kierunku całych opowieści, które można określić mianem narracji nienawiści.

Medioznawcom pozostaje zaś ważne zadanie odkrywania i promowania dialogu w komunikacji, wartości w językowym obcowaniu z sobą, kultury w życiu osobistym i publicznym – ujawnianym w przestrzeni medialnej, dojrzałości w przyjmowaniu odmiennych poglądów, poszukiwania konsensusu w negocjacjach, w miejsce walki i wreszcie – przypomnienia o aksjologicznym wymiarze dyskursu etycznego, w którym – jak podkreślał prof. Jerzy Bartmiński, wypowiadając się na temat kulturowego kanonu wartości, najwyższe jest godność, a dopiero po niej wolność słowa.

*W cyklu spotkań w ramach komisji omówione zostały już pojęcia: postprawdy, fake news, mowy nienawiści oraz demokracji obywatelskiej. ■

¹ M. Drożdż, *Język nienawiści w dyskursie medialnym*, w: „Acta Universitatis Lodzensis, Folia Litteraria Polonica”, 1(31) 2016, s. 21.

² Tamże.

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI
KOMISJA MEDIOZNAWCZA

ZAPRASZAMY NA POSIEDZENIE NAUKOWE

Dr Klaudia Cymanow-Sosin (UPJPII)

Etyczne ramy mowy nienawiści
– podmiotowa odpowiedzialność
wobec walczących słów

16 stycznia 2018 r. o godz. 13:15

w Małej Auli gmachu PAU
przy ul. Sławkowskiej 17 w Krakowie

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI

Kraków, ul. Sławkowska 17, tel.: (48) 12 424-02-00, e-mail: office@pau.krakow.pl

www.pau.krakow.pl

facebook.com/PolskaAkademiaUmiejtnosci

Man for the Media or the Media for Man? – międzynarodowa konferencja naukowa w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej

tekst: Katarzyna Drąg

zdjęcia: IDiKS

7 grudnia 2017 r. w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej odbyła się międzynarodowa konferencja, której głównym celem była próba odpowiedzi na tytułowe pytanie: *Man for the Media or the Media for Man? Człowiek dla mediów, czy media dla człowieka?*

Podczas konferencji w prelekcjach oraz dyskusjach (w których udział wzięli referenci, pracownicy IDiKS, studenci oraz goście) podjęto ważne zagadnienia związane z relacją człowieka do świata mediów.

Ks. prof. Michał Drożdż, przewodniczący konferencji, zarówno w słowie wstępnym, jak i swoim referacie pt. *Klauzula sumienia w etyce dziennikarskiej* zwrócił uwagę na kwestię odpowiedzialności za działania pracowników mediów. Tej samej problematyce poświęcone było wystąpienie prof. Fernandy Bonacho (z Escola Superior de Comunicação Social Instituto Politécnico w Lizbonie) pt. *The responsibility of the journalistic discourse in contemporary media*. Prof. Maria Joao Centeno również z Lizbony przybliżyła modne i nadużywane współcześnie pojęcie „fake newsa” w referacie pt. *Fake news – the role of the social media*. Dr Klaudia Cymanow-Sosin w wystąpieniu *Reklama jako odpowiedź na współczesne dylematy człowieka medialnego* zaprezentowała i omówiła reklamy dotyczące granicznych sytuacji życia ludzkiego. *O komunikowaniu dużych wydarzeń w Kościele, na przykładzie Światowych Dni Młodzieży*, mówiła podczas

konferencji dr Paulina Guzik, a mgr Bernadeta Cich zwróciła uwagę na kontekst etyczny materiałów wizualnych. Ks. dr Sławomir Soczyński SDS podjął temat *Autonomia mediów i ich instrumentalny charakter*, opisując zasady działania systemów medialnych. W szeroki wachlarz zagadnień podjętych podczas międzynarodowej konferencji *Man for the Media or the Media for Man?* wpisały się także dwa referaty ujmujące problematykę konferencyjną z perspektywy historycznej. Prof. Maria Inacia Rezola w referacie pt. *The media role in the history perspective of XX century* przywołała kilka ważnych przykładów z historii portugalskich mediów w ubiegłym stuleciu, a dr Katarzyna Drąg nawiązała do początków zinstytucjonalizowanej edukacji dziennikarzy w okresie międzywojennym, mówiąc o wizji dziennikarstwa jako służbie społecznej.

Tytuł grudniowej konferencji sprowokował wieloaspektowe spojrzenie na relację człowieka i mediów. Wielość perspektyw, które przyjęli referenci, świadczy o wielkiej wadze i aktualności tytułowego pytania. Osoba, jej miejsce, rola i godność w zmediatyzowanym świecie, to zagadnienie, nad którym ze szczególną troską pochylają się pracownicy IDiKS UPJPII, zapraszając do szerokiej refleksji badaczy z kraju i zagranicy. Konferencja *Man for the Media or the Media for Man?* była do tego doskonałą okazją. ■